

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society
September 2023 | SV

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

LEDARE

Ledare

Bästa läsare!

Välkommen tillbaka från sommaruppehållet!

Jag hoppas att du har haft det bra och att du har fått koppla av och samla krafter inför de kommande intensiva månaderna. När vi nu går in i en kritisk fas för EU, med viktiga avtal och rättsakter som ska ros i hamn innan kampanjen inför valet till Europaparlamentet tar fart, ägnar sig EESK åt att ta itu med frågor som är brådskande för det civila samhället.

I slutet av en sommar som i EU kännetecknas av värmeböljor utan motstycke, förödande skogsbränder och översvämningar är det mycket tydligt att brådskande åtgärder är av största vikt. Europa behöver en heltäckande handlingsplan för vatten. EESK håller på att utarbeta ett övergripande yttrande som syftar till att säkerställa tillräcklig finansiering, infrastruktur och planering på vattenområdet och på så sätt se till att alla har tillgång till dricksvatten. På samma sätt som den gröna given har blivit synonym med EU:s engagemang för klimatåtgärder måste tanken med den framväxande blå given vara att omdefiniera det globala riktmärket för hållbar vattenförvaltning.

Det är intressant att EU-medborgarna för mer än tio år sedan efterlyste en uppdatering av EU:s regler om dricksvatten. Det europeiska medborgarinitiativets potential är fortfarande outnyttjad, och vi måste tillsammans öka vår lyhördhet gentemot medborgarna. Därför kommer vi vid EESK:s plenarsession i september att höra organisatörerna av medborgarinitiativet "Fur Free Europe", som har samlat 1,5 miljoner anhängare från hela EU. Plenarförsamlingen kommer också att diskutera en riktad översyn av EU:s budget, som har ställts inför en oförutsedd kris som kräver snabb och effektiv anpassning för att ta itu med de nya brådskande prioriteringarna.

Jag kommer oavbrutet att tala för det civila samhället, och utfästelsen i mitt politiska manifest att stärka ungdomars röster är fortsättningsvis mycket viktig. I juli blev EESK den första EU-institution som genomförde EU:s ungdomstest, en viktig milstolpe som understryker mitt åtagande. Jag vill tacka alla ledamöter i EESK för deras stöd när detta avgörande beslut fattades. Vi håller nu på att inrätta en ungdomsgrupp vid EESK och välja ut yttranden för den inledande omgången av EU:s ungdomstest.

Under de kommande månaderna kommer vi att stärka förbindelserna med det civila samhället utanför våra gränser, särskilt i kandidatländerna. EESK har fördubblat förbindelserna med EU:s kandidatländer så att vi kan involvera dem i vårt dagliga arbete. Vår senaste plenarsession bekräftade detta åtagande, och det kommande forumet för det civila samhället på västra Balkan som anordnas i Thessaloniki – samma stad där den europeiska framtiden för västra Balkan

bekräftades för två årtionden sedan – lovar gott.

Samtidigt förbereder vi oss för den största demokratiska övningen i EU, nämligen valet till Europaparlamentet i juni 2024. I detta sammanhang vill jag uppmärksamma dig på initiativet EurHope och ett webbaserat samråd som kommer att slå fast ungdomsagendan inför valet. Stödet från det civila samhället i strävandena efter att låta EU-medborgarna, särskilt de yngre, komma till tals är avgörande för att bygga upp demokratisk motståndskraft och forma Europas framtid.

Oliver Röpke

EESK:s ordförande

KOMMANDE EVENEMANG

25 september 2023

EU:s ekodag - utdelning av EU:s ekopris 2023

30 september 2023

14:e upplagan av EESK:s pris till det civila samhället - sista ansökningsdag

25–26 oktober 2023 i Bryssel

EESK:s plenarsession

RAKT PÅ SAK

Kritiska råvaror står sedan en tid tillbaka i förgrunden för den offentliga debatten i Europa. I och med att covid-19 och nedstängningarna störde de internationella leveranskedjorna blev EU:s industriaktörer och beslutsfattare smärtsamt medvetna om behovet av att trygga försörjningen med kritiska råvaror i Europa så att omställningen till en koldioxidfri ekonomi kan genomföras.

EU:s medlagstiftare förbereder sig nu inför att diskutera och förhandla om EU:s akt om kritiska råvaror, och **Maurizio Mensi** och **Michal Pintér**, föredragande respektive medföredragande för EESK:s yttrande om lagstiftningsförslaget, förklarar vad man behöver göra för att säkerställa att akten verkligen tjänar den

AKTEN OM KRITISKA RÅVAROR: DET SOM INTE ÄR KRITISKT I DAG KAN VARA DET I MORGON

Av Maurizio Mensi och Michal Pintér

Förteckningen över kritiska råvaror måste vara flexibel och ses över vartannat år för att hålla jämna steg med den tekniska och strategiska utvecklingen.

Bristen på kritiska råvaror i Europa kan bara avhjälpas med hjälp av en djärv, heltäckande EU-strategi där investeringar, innovation, återvinning, hållbarhet och försörjningstrygghet kombineras. Kommissionens akt om kritiska råvaror är välkommen eftersom den gör allt detta. Den bidrar också till att förebygga snedvridning av konkurrensen och fragmentering av den inre marknaden.

I dagsläget måste EU importera mellan 75 och 100 % av många av de råvaror som unionen behöver, vilket gör EU både ekonomiskt och strategiskt sårbart (se det exportförbud för gallium och germanium som Kina nyligen införde).

Att ren teknik (elbilar, batterier, solcellssystem osv.) blir allt populärare ligger till stor del bakom den kraftigt ökade efterfrågan på kritiska råvaror som kunde konstateras mellan 2017 och 2022, då energisektorn utgjorde huvuddrivkraften bakom efterfrågan på litium (som mer än tredubblades), kobolt (en ökning på 70 %) och nickel (en ökning på 40 %). I ljuset av detta står det klart att EU:s själva ekonomiska trygghet är avhängig av tryggheten i unionens försörjning med kritiska råvaror, då risker i försörjningskedjorna för kritiska råvaror påverkar hela ekonomin och den inre marknaden.

EESK anser att man först och främst måste säkerställa ett förutsägbart och stabilt regelverk för att locka investeringar inte bara i prospektering och utvinning av råvaror, utan även i förädling och återvinning (som kan ge betydande mängder koppar, litium, nickel, kobolt och andra värdefulla mineraler från uttjänta batterier, gruvavfall osv.)

För det andra behövs en flexibel förteckning över kritiska råvaror som enkelt kan anpassas och uppdateras minst vartannat år. Detta beror på att det utöver de råvaror som förtecknas som strategiska eller kritiska i den föreslagna lagstiftningen finns andra råvaror som för närvarande inte är kritiska men som skulle kunna bli det på medellång till lång sikt. Olika råvarors strategiska betydelse bör bedömas på branschnivå för att avspegla efterfrågan i de olika sektorerna.

För det tredje måste vi sörja för brett stöd bland allmänheten. Utvidgningen av utvinnings-, förädlings- och återvinningsindustrin kommer att skapa nya arbetstillfällen och medföra ekonomiska framsteg. I EU står råvarusektorn direkt för omkring 350 000 arbetstillfällen, och mer än 30 miljoner arbetstillfällen inom

tillverkningsindustrin är beroende av tillgången till mineralråvaror. Allmänhetens acceptans kan dock inte tas för given. För att säkerställa att EU har en hållbar försörjning med råvaror och avancerade material kommer det att krävas över 1,2 miljoner nya arbetstillfällen fram till 2030. Det är mycket viktigt att man stöder kompetensutveckling i den akademiska världen, men också inom råvaruindustrin och i medlemsstaternas offentliga förvaltningar, med åtgärder för både arbetstagare inom sektorn och offentliga tjänstemän.

Det är också mycket viktigt att man säkerställer tillgången till tillräckliga mängder tillförlitlig, icke fossilbränslebaserad el till konkurrenskraftiga priser. EESK skulle vilja se en reform av den tillgängliga finansieringen för att stödja marknadsföringsfasen och täcka driftskostnaderna, i stället för att prioritera FoU-fasen i nya strategiska projekt, såsom är fallet i dag. Detta skulle hjälpa EU att matcha ambitionsnivån i den amerikanska lagen om inflationsminskning.

Vi bör också stödja marknader för sekundära råvaror med åtgärder för att skapa välfungerande marknader och minimera förlusterna av skrot. Marknader för sekundära råvaror är avgörande för en cirkulär ekonomi och skulle gynnas av att man undanröjer regleringsmässiga, ekonomiska eller tekniska hinder som uppstår i olika led i värdekedjan.

EESK föreslår att offentlig finansiering bör beviljas lättare om utvinningen baseras på ekonomiska och miljömässiga förstudier för att bedöma föroreningsinverkan. Därför behövs samordning med reglerna för statligt stöd. Dessutom bör vissa av EU:s antitrustverktyg anpassas för att bidra till att målen med denna lagstiftning uppnås, samtidigt som man undviker otillbörlig snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden (t.ex. skulle kontrollramen kunna tillämpas mer flexibelt på koncentrationer, med beaktande inte bara av målen i den gröna givnen utan även av målen i lagstiftningen om kritiska råvaror).

Slutligen behövs ändamålsenliga handelspolitiska skyddsåtgärder för att skydda de nya europeiska investeringarna och se till att vi kan konkurrera med andra stora aktörer. I syfte att diversifiera de externa källorna till kritiska råvaror bör EU utforska partnerskap och samarbetsavtal, bl.a. med EU:s kandidatländer, och finansiera projekt för att utveckla prospekteringskampanjer på utvalda nya platser och/eller tidigare exploaterade gruvfält. Sådana partnerskap skulle kunna villkoras av att kandidatländerna åtar sig att snabbare anpassa sin miljöpolitik till EU:s lagstiftning och normer.

”EN FRÅGA TILL ...”

En fråga till ...

I vår kolumn "En fråga till ..." ber EESK info föredragande Javier Doz att berätta om de föreslagna nya reglerna om ekonomisk styrning i EU.

”Vi måste gå bortom stabilitets- och tillväxtpakten”

EESK info: Hur ser EESK på kommissionens förslag om den nya ekonomiska styrningen?

Javier Doz: Kommissionen utarbetade detta förslag mot bakgrund av att den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten löper ut i januari 2024 samt att budgetunderskotts- och statsskuld nivåerna är höga i många medlemsstater efter pandemin. Möjligtvis också till följd av en kritisk reflektion över de negativa följderna av den politiska hanteringen av den stora recessionen med sin stelbenta tillämpning av paktens bestämmelser.

I förslaget bibehålls de fastställda gränserna för budgetunderskott och statsskuld (3 procent respektive 60 procent av BNP), men det ges utrymme för flexibilitet och differentiering avseende hur och inom vilken tidsfrist dessa mål ska uppnås, utifrån medlemsstaternas situation.

Dessutom förenklas reglerna så tillvida att tillväxttakten av primära nettoutgifter blir den viktigaste indikatorn och att man därmed utesluter räntor på skulder, arbetslöshetsförmåner och utgifter som finansieras av diskretionära åtgärder eller EU-medel. Den främsta nyheten består i finans- och strukturpolitiska planer med en löptid på mellan fyra och sju år, som förhandlas fram mellan varje enskild medlemsstat och kommissionen och omfattar strukturreformer.

Kommissionen offentliggjorde den 26 april två förslag till förordningar och ett förslag till direktiv och avser därmed ändra motsvarande mål i stabilitets- och tillväxtpakten om samordningen av den ekonomiska politiken och budgetövervakning, förfarandet vid alltför stora underskott och kraven på medlemsstaternas budgetramverk. Efter påtryckningar från den tyska regeringen har en del bestämmelser skärpts i förhållande till meddelandet, som lades fram i november, i synnerhet skyldigheten för alla medlemsstater med ett budgetunderskott som överstiger 3 % att minska detta underskott med i genomsnitt 0,5 % av BNP per år och tillämpningen per automatik av förfarandet vid alltför höga underskott för länder som på medellång sikt avviker från planen.

EESK ställer sig bakom grundprinciperna i kommissionens föreslagna paket, dvs. differentierade finans- och strukturpolitiska planer och tillförd flexibilitet till stabilitets- och tillväxtpakten, men förespråkar att man står fast vid villkoren i det ursprungliga förslaget från november. Kommittén efterfrågar en debatt om behovet av att gå bortom ramen från 1997.

EESK anser också att man bland annat bör undersöka möjligheten att ge EU ”permanent finanspolitisk kapacitet” för att kunna finansiera en växande uppsättning av ”europeiska kollektiva nyttigheter”. Deltagandet av nationella parlament, lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer i utarbetandet av de finans- och strukturpolitiska planerna skulle stärka det nationella egenansvaret för de åtaganden som görs i planerna.

Det är även nödvändigt att sörja för en differentierad behandling av investeringarna i de finans- och strukturpolitiska planerna, särskilt när det gäller den gröna omställningen och försvaret, men även att stärka sociala och arbetsrelaterade mål i investeringar och reformer och att noggrant se över metoden för skuldållbarhetsanalys samt deltagandet av regeringar och oberoende nationella finanspolitiska organ i fastställandet av den "tekniska målbanan" för skuldminskning.

GISSA VEM SOM ÄR VÅR GÄST...

Vår hemliga gäst

Denna månad är vår hemliga gäst den franska journalisten **Régis Genté**, som är baserad i Georgien. Han ger inblick i den pyrande konflikten i sitt värdland samtidigt som allas blickar är riktade mot Ukraina.

Régis Genté är frilansjournalist och sakkunnig om det tidigare Sovjetunionen. Han är baserad i Tbilisi sedan 2008 och rapporterar om Ryssland, Ukraina, Kaukasus och Centralasien för en rad franska mediekanaler, t.ex. RFI, France24 TV och Le Figaro.

Han är också författare och medförfattare till flera böcker, bl.a. den nyligen utkomna "Volodymyr Zelenskyj. I huvudet på en hjälte" 2022, "Futbol, le ballon rond de Staline à Poutine" (Fotboll från Stalin till Putin) 2018, "Poutine et le Caucase" (Putin och Kaukasus) 2014 och "Voyage au pays des Abkhazes" (Resa i abchazernas land) 2012. (dm)

Georgien, ytterligare en front för Ryssland

Slutet av år 2023 är en tid präglad av risker för Georgien. I december ska Europeiska rådet fatta beslut om huruvida denna f.d. Sovjetrepublik ska ges kandidatstatus eller inte.

I juni 2022 nekades Georgien, till skillnad från Ukraina och Moldavien, kandidatstatus av rådet på grund av den georgiska regeringens uppenbart västfientliga och därmed proryska politiska hållning. Samtidigt som rådet erkände att det finns "utsikter till EU-medlemskap" för Georgien beviljades landet kandidatstatus på villkor att tolv prioriteringar genomförs, såsom ett förbättrat medieklimat eller rättsväsendets oberoende.

Landet är just nu föremål för stora inre sociopolitiska spänningar på grund av meningsskiljaktigheter mellan det regerande partiet "Georgisk dröm - demokratiska Georgien" (GD), som styrs av oligarken Bidzina Ivanisjvili (med en förmögenhet på 4,5 miljarder euro i Ryssland), och de 3,7 miljoner georgierna. Å ena sidan har vi en ledare som suttit vid makten sedan 2012 och som gradvis har infört en politik som nu framstår som fast prorysk, och å andra sidan har vi befolkningen, varav 81 % enligt den senaste opinionsundersökningen vill gå med i EU.

Det förekommer uppfattningar om att Ryssland manipulerar den georgiska regeringen, vilket bidrar till det spända läget. Hur kan man annars förklara att "Georgisk dröm - demokratiska Georgien" har försökt driva igenom en lag mot s.k. utländska agenter, inspirerad av den motsvarande ryska lagen från 2012? Detta har ytterligare spätt på georgiernas irritation eftersom det ses som något som på lång sikt frångår dem deras möjligheter att närma sig Europa.

Den ryska statsmakten lägger även energi på att stötta Ivanisjvili-regeringens politik om att bryta med väst. Medan de georgiska makthavarna systematiskt undergräver förbindelserna med partner i väst (genom att ständigt gå i polemik med europeiska eller amerikanska företrädare eller sprida propaganda om att väst skulle ha för avsikt att öppna en andra front i Georgien för att försvaga Ryssland) lovordar Kreml Ivanisjvili-regeringens beslut och vidtar åtgärder för att vända den

georgiska opinionen. Bland annat har direktflyg mellan de två länderna återinförts (efter att de dragits in 2019) och viseringslättnader införts för georgier som beger sig till den tidigare kolonialmakten.

Situationen skulle mycket lätt kunna urarta, så här några månader före det som georgierna uppfattar som ett historiskt beslut av Europeiska rådet. En del av allmänheten har svårt att förlåta Ivanisjvilis team för att landet dras tillbaka in i den ryska inflytelsesfären. En annan del, förmodligen majoriteten, anser sig vara proeuropeisk, men är villrådig på grund av regeringens kommunikation som riktar skarp kritik mot väst och framstår som försiktig för att inte gå Ryssland, som nu är mer aggressivt än någonsin, på nerverna. Säkerhetsriskerna är mycket höga i detta land. Man ska komma i håg att det var skådeplatsen för början av kraftmätningen mellan Moskva och väst i och med det rysk-georgiska kriget 2008.

EESK-NYHETER

Sätt stopp för åldersdiskriminering: EESK uppmanar medlemsstaterna att inrätta en ny strategi för äldre

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) har uppmanat kommissionen och medlemsstaterna att utarbeta en ny europeisk strategi för äldre, för att komma bort från den rådande synen på äldre som en börda och kostnad för samhället. Genom strategin vill man i stället ta vara på deras sociala, ekonomiska och intellektuella potential, som ofta förbises.

I brist på en heltäckande politik för äldre personer och åldrande skulle detta bli den första EU-strategin som skyddar äldre människors rättigheter och ser till att de kan delta till fullo i samhällslivet och ekonomin.

EESK:s uppmaningar lades fram i ett yttrande som kommittén antog vid sin plenarsession i juli, där man även höll en debatt med kommissionens vice ordförande med ansvar för demokrati och demografi, Dubravka Šuica, och ordföranden för AGE Platform Europe, Heidrun Mollenkopf. Yttrandet hade begärts av det spanska EU-rådsordförandeskapet.

Denna strategi skulle bidra till att sätta stopp för negativa attityder gentemot äldre personer, som spär på diskriminering. Åldersdiskriminering fortsätter, tillsammans med könsdiskriminering, att toppa listan över de vanligaste formerna av diskriminering i EU, trots att det europeiska samhället åldras snabbt. Eurostat uppskattar att fram till 2050 kommer antalet personer i åldern 75–84 år i EU att öka med 56,1 %, samtidigt som antalet personer i åldern 65–74 år kommer att öka med 16,6 %.

”EESK skickar en klar och entydig uppmaning till kommissionen om att utarbeta en strategi för äldre före utgången av den nuvarande mandatperioden. Detta är startpunkten och effekterna kommer att bli långtgående för den europeiska social- och demografipolitiken”, förklarade föredraganden för yttrandet, **Miguel Angel Cabra de Luna**.

Kommissionens vice ordförande Dubravka Šuica framhöll: ”Äldre personer är varken en utgift eller en börda. De är en tillgång. Vi kan inte betrakta de demografiska förändringarna för sig. Vi måste undersöka hur de samspekar med megatrender såsom den gröna och den digitala omställningen.”

”Äldre får inte betraktas som välfärds-mottagare. De är medborgare med samma rätt till ett fullvärdigt liv utan diskriminering som människor i alla åldrar. Dessa rättigheter måste garanteras inom alla områden av livet”, framhöll **Heidrun Mollenkopf**.

Äldre personer äger en avsevärd andel av tillgångarna i många länder, och har en betydande köpkraft. Silverekonomin, som drivs på av äldre konsumenter, förväntas växa kraftigt och beräknas uppgå till 5,7 biljoner euro år 2025. För att kunna utnyttja denna potential behöver EU effektiva strategier som beaktar den regionala dynamiken och de möjligheter som denna ekonomi för med sig. (II)

EESK för upp vatten på EU:s dagordning med de första konkreta förslagen om en blå giv

Till de viktigaste rekommendationerna i sex EESK-yttranden om vatten som antogs vid plenarsessionen i juli hör att anta en människorättsstrategi för vattenförvaltning, främja investeringar, införa konsumtionsmärkning och omstrukturera priserna. De utgör den första vågen av förslag från EESK till en övergripande vattenpolitik i EU inom ramen för initiativet om en blå giv.

Som en reaktion på de brådskande utmaningarna på detta område går Europeiska ekonomiska och sociala kommittén i bräschen med en övergripande uppsättning rekommendationer för en hållbar vattenpolitik i EU. I initiativet för en blå giv efterlyser kommittén en enhetlig strategi i hela Europa med målet att utrota vattenfattigdom och garantera – som en mänsklig rättighet – tillgång till säkert vatten till överkomliga priser och till sanitet.

För att uppnå dessa mål understryker EESK vikten av att ta fram motståndskraftiga vatteninfrastrukturer och distributionsnät. Utgångspunkten bör vara en utvärdering av nuläget avseende vatteninfrastruktur och tillgång på vatten i varje medlemsstat, i syfte att kartlägga investeringsbehoven och säkerställa en effektiv vattenförvaltning.

Serien av rekommendationer från EESK om de ekonomiska aspekterna av en blå giv för EU inbegriper att prisstrategier införs med målet att avskräcka från slösaktig vattenkonsumtion och att nya medel för finansieringen av vattenpolitiken föreslås. Kommittén strävar efter att EU ska bli en global ledare inom vatteneffektiv teknik. Vattenfrågorna föreslås ingå i all EU-politik för industrin i syfte att minska vattenkonsumtionen, främja återanvändning och återvinning samt ta itu med vattenförorening. När det gäller jordbruket föreslår EESK ett liknande angreppssätt, som säkerställer att vattendimensionen fullt ut tas

i beaktande inom den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP).

EESK tror på att [konsumenterna](#) kan driva en förändring, och vill också främja användningen av vattneffektiva apparater genom att införa en märkning avseende vattenförbrukning och cirkulära vattenkonsumtionsmönster, vilket kan uppmuntra enskilda personer att bli en del av lösningen. Dessa förslag kommer att sammanfattas i en rad huvudprinciper och åtgärder som sedan läggs fram för de övriga EU-institutionerna i samband med konferensen "Efterlysning av en blå giv för EU" den 26 oktober 2023. Kommitténs mål är att vatten ska vara en av de främsta prioriteringarna för nästa kommission. (gb)

Främjande och stödjande åtgärder på området psykisk hälsa kräver en övergripande strategi

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) har efterlyst en reform av hälso- och sjukvårdssystemen i hela EU för att säkerställa en övergripande strategi för psykisk hälsa, mot bakgrund av den kraftiga ökningen av psykisk ohälsa och beteendemässiga störningar hos den europeiska befolkningen, inte minst bland ungdomar.

I [ett yttrande](#) som utarbetades på begäran av det spanska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd och antogs vid EESK:s plenarsession i juli, konstaterades att psykisk hälso- och sjukvård bör fokusera på tidiga förebyggande åtgärder, tidig upptäckt och samhällsbaserad vård.

"Det krävs en brådskande reform av hälso- och sjukvårdssystemen i hela EU för att säkerställa att de i stället för att vara organiserade kring tillfälliga vårdmodeller sörjer för integrerade och planerade långsiktiga interventioner och vård som syftar till att inte bara behandla utan också förebygga sjukdomar, med hjälp av multidisciplinära team", sade yttrandets föredragande **Milena Angelova**.

"Vi måste förändra våra system för psykisk hälso- och sjukvård. Det behövs fler specialister och mer stöd till personer i behov av vård", sade yttrandets medföredragande **Ivan Kokalov**.

Ungdomar, barn, kvinnor och utsatta grupper, men även personer som utsätts för långvarig stress, löper särskilt stor risk att drabbas av psykisk ohälsa.

I kölvattnet av covid 19-pandemin har den psykiska hälsan försämrats ytterligare, och 20 % av européerna har psykiska problem i varierande grad, från allvarliga till medelsvåra. Detta har bl.a. påverkat arbetslivet och inkomsterna. Nyligen gjorda beräkningar visar att de årliga kostnaderna för psykisk ohälsa och beteendemässiga störningar uppgår till nästan 4 % av EU:s BNP.

Psykiska hälsoproblem får också allvarliga konsekvenser för dem som drabbas och ligger bakom ungefär 4 % av alla dödsfall i Europa varje år. När det gäller ungdomar är psykisk ohälsa den näst vanligaste orsaken till dödsfall.

EESK lovordar kommissionen för dess nyligen framlagda övergripande plan för psykisk hälsa och anser att denna plan snabbt bör omsättas i en korrekt finansierad EU-strategi för psykisk hälsa. Strategin bör ha en tidsram, fastställa tydliga ansvarsområden och innefatta mätbara indikatorer för att övervaka framstegen.

Enligt EESK:s mening bör systemen för psykisk hälsa vara rättighetsbaserade och personcentrerade, och individens egenmakt och aktiva deltagande i det egna tillfrisknandet bör prioriteras.

EESK rekommenderar med eftertryck att kommissionen utnämner 2024 till Europaåret för psykisk hälsa. Detta skulle sända en kraftfull signal och uppmuntra bildandet av en stark allians för att förbättra och främja den psykiska hälsan i hela EU.

EESK diskuterar initiativet ”hedersledamöter från utvidgningsländerna” för att stödja den gradvisa integreringen av EU:s kandidatländer

Vid sin plenarsession i juli välkomnade EESK företrädare från kandidatländernas civilsamhällsorganisationer och tillkännagav initiativet att utse ”hedersledamöter från utvidgningsländerna” och bjuda in dem att delta i kommitténs dagliga samrådsarbete.

Det första konkreta steget mot detta mål togs i juli vid EESK:s plenarsession, där man höll en debatt om det civila samhällets betydelse i EU:s utvidgningsprocess. **EESK:s ordförande Oliver Röpke** har också undertecknat ett samförståndsavtal med regionala samarbetsrådet (RCC) för att påskynda det civila samhällets och ungdomars strukturerade engagemang för att främja fred och välbefinnande i sydöstra Europa.

Kommissionsledamoten med ansvar för granskning och utvidgning, **Olivér Várhelyi**, lovordade EESK:s initiativ för ”hedersledamöter från utvidgningsländerna” som ett sätt att se till att utvidgningspolitiken fortsätter att stå högt upp på EU:s dagordning.

Moldaviens premiärminister **Dorin Recean** påpekade att detta nya initiativ från EESK var lägligt och skulle stärka samarbetet med det civila samhället i Moldavien.

Majlinda Bregu, generalsekreterare för regionala samarbetsrådet, noterade: ”Vi i regionala samarbetsrådet kan inte föreställa oss en samordning av de regionala insatserna i samband med den utmanande gröna agendan för västra Balkan utan vårt rådgivande forum för det civila samhällets organisationer, eller en samordning av insatserna för att uppnå en regional marknad utan att våra handelskammare har en stark röst”.

Bosko Savkovic, från Serbiens arbetsgivarförbund, berömde det serbiska civila samhället för att det framför sina åsikter, bekämpar utländsk desinformation och påminner Serbiens medborgare om utsikterna

till EU-medlemskap.

Oleksandr Javorskyj från Ukrainas arbetsgivarförbund förklarade: "Ukrainas beslut att påbörja sin resa mot EU-medlemskap fattades långt innan krigsutbrottet. Ukrainas arbetsmarknadsparter och det civila samhället behöver nu rätt utbildning för att hjälpa dem i EU:s anslutningsprocess."

Anisa Subashi, vice ordförande för Albanien's fackliga samorganisation, underströk fackföreningarnas roll i att stärka den sociala dialogen, särskild i en tid då den albanska regeringen försöker krympa utrymmet för det civila samhället.

Såväl **Dajana Cvjetkovic**, från centrumet för främjande av det civila samhället (Bosnien och Hercegovina), som **Daliborka Uljarevic**, verkställande direktör för centrumet för medborgarskapsutbildning i Montenegro, stödde det civila samhällets roll i utvidgningsprocessen. "Vi är ryggraden i vårt samhälle och våra medborgares strävanden. Vi är EU-institutionernas närmaste allierade och detta initiativ kommer att fördjupa vårt samarbete ytterligare", förklarade **Daliborka Uljarevic**. (mt)

Industriplanen i den gröna given: EU kunde göra bättre ifrån sig

I planen för en nettonollindustri saknas en vision om hur man ska se till att Europas industri förblir konkurrenskraftig och lockar till sig investeringar.

EESK bedömer att industriplanen i den gröna given och rättsakten om nettonollindustri generellt sett är godtagbara, men att de borde vara mer specifika när det gäller åtgärder som vidtas för att förbättra lokaliseringsfaktorerna, höja de europeiska ekonomiernas konkurrenskraft och särskilja EU från dess systemrivaler.

"Vi ställer oss mycket kritiskt till att det behövdes ett incitament som lagen om inflationsminskning i USA för att sporra EU att vidta åtgärder",

säger **Sandra Parthie**, föredragande för [EESK:s yttrande om industriplanen i den gröna given och rättsakten om nettonollindustri](#). "Vi önskar att detta skulle ha skett tidigare. Det hade varit bättre om EU reagerade mer kraftfullt och med större övertygelse för att visa våra företag och samhällen att vi verkligen vill att Europa även i fortsättningen förblir ett relevant område för industriell verksamhet, med goda arbetstillfällen och löner för arbetstagarna."

Industrin i EU har sedan några årtionden en försvagad konkurrenskraft i förhållande till unionens vanliga rivaler. BNP per capita i EU har sjunkit från cirka 70 % av motsvarande värde i Förenta staterna på 2000-talet till under 66 %. Förenta staternas och EU:s andelar av världens bruttoinvesteringar minskade mellan 1999 och 2020 från 29 % till 20 % respektive från 23 % till 15 %.

För att vända denna nedåtgående trend rekommenderar EESK att man genomför en revision för att fastställa hur EU kan kontrollera och förbättra sina värdekedjor och undvika alltför starka beroenden.

Kommittén föreslår också att samtliga förslag till EU-lagstiftning underkastas en konkurrenskraftskontroll.

Ett av de problem som enligt EESK kräver djärvare åtgärder är byråkratin och långa handläggningstider. Som exempel kan den offentliga finansieringen nämnas: beslut om att bevilja projekt ekonomiskt stöd och tillgång till finansiering tar för lång tid. För att hindra investerare från att ta sin verksamhet någon annanstans menar EESK att vi behöver åtgärder för att säkerställa snabb och tillgänglig finansiering för både driftskostnader och kapitalutgifter, oavsett typ av företag, stora eller små.

Tillståndsgivningen är ett annat område där industriplanen i den gröna given inte håller måttet, eftersom den inriktar sig på några få nollutsläppstekniker som ges förtur och mer ekonomiskt stöd för projekt, medan andra sektorer tampas med allt större svårigheter.

Enligt EESK:s förmenande är industriplanen i den gröna given och rättsakten om nettonollindustri alltför snävt inriktade på att främja gröna tekniker och på att utse "primusar". I stället bör en diversifierad industri med många olika sektorer uppmuntras.

I Europa finns en mängd energiintensiva tunga industrier och primärindustrier som behöver fasa ut fossila bränslen och som inte ingår i industriplanen i den gröna given.

Lättnader i EU:s regler för statligt stöd är en annan potentiell fälla, eftersom det skulle kunna öka klyftan mellan rikare medlemsstater och fattigare medlemsstater som inte har finanspolitiskt utrymme för att investera i den gröna omställningen eller för att stödja deras ledande industrier samt hushåll. Därför bör det föras en seriös debatt om en fond för europeisk suveränitet med målet att tillhandahålla ytterligare finansiering på EU-nivå för omställningen.

Kommissionens siffror visar att det finns en betydande potential att skapa arbetstillfällen inom nettonollteknik: 180 000 arbetstagare behövs inom tillverkning av vätgasbränsleceller, 66 000 inom solcellstillverkning och 800 000 inom batteritillverkning.

Industriplanen i den gröna given stöder visserligen utvecklingen av grön kompetens, men EESK anser att den bör stödja utvecklingen av alla de färdigheter som behövs inom industrin. Planen bör också möjliggöra att arbetstillstånden för kvalificerade arbetstagare från länder utanför EU påskyndas och standardiseras.
(dm)

[EESK vill att EU antar en sammanhållen strategi för råvarupolitiken för att tillgodose resurstryggheten och den gröna omställningen](#)

I ett yttrande som antogs vid plenarsessionen i juli uppmanar EESK EU att anta en övergripande strategi för råvarupolitiken. Kommittén föreslår att förteckningen över kritiska råvaror utvidgas samt att man säkerställer rättvisa energipriser, förenklar tillståndsgivning, prioriterar återvinning och främjar kapacitetsuppbyggnad i EU:s råvarupolitik.

Kina dominerar för närvarande det globala utbudet av kritiska råvaror, medan Europa producerar mindre än 5 % av världens mineralråvaror. Med tanke på att efterfrågan på råvaror förväntas fördubblas globalt fram till 2060 är det nödvändigt att vidta åtgärder.

För att ta itu med dessa utmaningar rekommenderar EESK att förteckningen över kritiska råvaror utvidgas så att den omfattar råvaror som är viktiga inom grön och hållbar teknik och därmed öppnar för riktade politiska åtgärder och investeringar. Med målet att förbättra resurstryggheten och driva på EU:s gröna omställning förespråkar kommittén dessutom rättvisa energipriser, ekonomiskt stöd, förenklade tillståndsförfaranden samt partnerskap med andra länder.

EESK:s föredragande för [yttrandet](#), **Maurizio Mensi**, underströk att man i avfallslagstiftningen måste prioritera återvinning och återanvändning av råvaror som ett medel för att minska beroendet av primära råvarukällor och stimulera ekonomisk tillväxt. Kommittén vill dock uppmärksamma betydelsen av att väga resurstryggheten mot miljöhänsyn för att uppnå överensstämmelse med EU:s hållbarhetsmål.

EESK:s medföredragande **Michal Pintér** förespråkade en EU-omfattande kapacitetsuppbyggnad inom utvinningsindustrin. I yttrandet föreslås en inriktning på personalutveckling inom utvinningsindustrin och på att omskola och fortbilda befintlig arbetskraft i syfte att främja råvarusektorns tålighet.

Genom att behandla dessa aspekter på ett samlat sätt kan EU framgångsrikt ställa om till en grön ekonomi och lägga grunden för en motståndskraftig, hållbar och globalt konkurrenskraftig råvarusektor. (gb)

Omställning till hållbar energi inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor: en väg mot klimatneutralitet

I ett **yttrande** som EESK utarbetat på uppdrag av det spanska ordförandeskapet förklarar kommittén att man välkomnar Europeiska kommissionens strategi för energiomställning i EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor. Yttrandet antogs vid plenarsessionen i juli. Kommittén inser det akuta behovet av att minska koldioxidutsläppen och främja hållbara, förnybara och kommersiellt lönsamma energialternativ och understryker vikten av att uppnå målet om klimatneutralitet senast 2050.

EESK betonar att fiskeindustrin spelar en viktig roll i att begränsa effekterna av klimatförändringarna. Fiskare tillhandahåller ett av de mest hälsosamma djurproteinerna med ett av de lägsta koldioxidavtrycken.

Utsläppen från sektorn uppskattas utgöra en bråkdel av världens totala utsläpp 2023, vilket understryker näringens relativt låga miljöpåverkan. EESK uppmanar dock med kraft till fortsatta insatser så att energieffektiviteten ökar och utsläppen minskar ytterligare.

”För att kunna fasa ut fossila bränslen i fiskerinäringen krävs en övergripande strategi, ekonomiska incitament och välkomnande av utsläppsfria energikällor”, förklarar föredraganden för yttrandet, **Javier Garat Pérez**. ”Vi måste göra en avvägning mellan våra ambitioner och vad som är realistiskt. Vi behöver en lämplig och realistisk tidsplan för utfasningen av fossila bränslen där de tekniska, logistiska och lagstiftningsmässiga framstegen beaktas. Kostnaden för omställningen får inte belasta arbetsgivare och arbetstagare inom den maritima industrin och får inte innebära att någon lämnas utanför. Att hitta en balans mellan målet om minskade koldioxidutsläpp och ekonomisk bärkraft är avgörande för en framgångsrik energiomställning.”

Kommittén är medveten om de utmaningar som kommer med utvecklingen av och tillgången till alternativ innovativ grön teknik på global nivå. Kommittén föreslår hybridmotorer som en mellanlösning samtidigt som man utforskar alternativ bortom fossila bränslen. Om energikällan ska förändras kommer det dessutom att krävas fartyg som utformas på ett helt nytt sätt och som har större kapacitet ombord (”bruttotonnage”) för att kunna ge plats åt nya motorer. Kommittén uppmanar därför kommissionen att se över definitionen av begreppet fiskekapacitet så att man kan tillämpa den nya teknik som krävs för energiomställningen. (ks)

EESK föreslår att EU sätter gränser för reklam genom influerare

Det bör finnas regler som ställer krav på influerare, men även på videodelningsplattformar och sociala nätverk

Reklam och marknadsföring genom influerare är en av de snabbast växande branscherna under det senaste årtiondet. Influerare betraktas av konsumenterna som närmare, mer autentiska och mer trovärdiga än sedvanlig reklam eller kändisreklam, och lockar därför allt fler varumärkesinvesteringar.

Till skillnad från traditionell reklam, som underkastas mycket strikta regler, utgör reklam via influerare ett kryphål när det gäller skyldigheten att ange att det handlar om reklam. Det går inte alltid att känna igen influerarinläggs kommersiella karaktär, eftersom annonser varvas med redaktionellt innehåll som är fristående men har liknande utformning.

Denna brist på insyn utgör en risk för konsumenterna i allmänhet och för minderåriga i synnerhet. Att exponera denna sårbara grupp för dold reklam kan skada deras fysiska, psykiska, sociala och känslomässiga utveckling.

Bör EU göra något åt detta? "EU har i själva verket redan infört vissa mekanismer för att reglera influerare, som omfattas av lagstiftning om både annonsörer och försäljare/näringsidkare. Med tanke på fenomenets snabba tillväxt menar vi dock att det vore önskvärt att anta en övergripande strategi", säger **Bernardo Hernández Bataller**, föredragande för ett [EESK-yttrande](#) om denna fråga.

Kommittén föreslår att EU fastställer specifika krav för ansvariga på både videodelningsplattformar och sociala nätverk där influerarna är verksamma, samt för innehållskreatörerna/influerna själva.

Influere bör

- tydligt ange på förhand att inlägget är marknadsföring,
- följa sektorsvisa bestämmelser som är ägnade att skydda konsumenters och användares hälsa och säkerhet, särskilt minderåriga och andra utsatta grupper, och
- hållas ansvariga om de underlåter att tillräckligt tydligt ange när de får betalt för att ställa sig bakom eller lyfta fram en produkt eller en tjänst.

Ansvariga för plattformar och sociala nätverk bör

- också hållas ansvariga för innehåll som publiceras av innehållskreatörer och influerare som de är värdar för,
- vara skyldiga att ta bort olagligt innehåll och att rapportera olaglig verksamhet, och
- kräva att alla innehållskreatörer/influere som är verksamma utanför EU tydligt anger vem som har rättsligt ansvar för deras verksamhet inom EU och att de har en yrkesansvarsförsäkring som täcker skador som orsakas av olaglig verksamhet.

I syfte att skydda minderåriga bör ansvariga för plattformar och sociala nätverk tillsammans med influerarna se till att

- det är tekniskt möjligt att hindra minderåriga att ta del av känsligt innehåll, som under alla omständigheter måste markeras som ”förbjudet för barn under 18 år”, kräva ålderskontroll och tillåta användning av föräldrakontroll, och att
- influerarinlägg som riktas till barn innehåller meddelandet ”reklam”, ”kommersiellt meddelande” eller ”sponsrat av”, och att modifierade bilder markeras som ”retuscherad bild” och innehåll som skapats med artificiell intelligens som ”virtuell bild”.

Detta EESK-yttrande har utarbetats på begäran av det spanska EU-ordförandeskapet, som överväger huruvida särskilda bestämmelser bör antas och som har bett EESK att ge synpunkter i frågan. (dm)

[EU har den högsta inflationen sedan euron infördes: 96,5 miljoner människor löper risk för fattigdom](#)

Inflationen i EU är den högsta sedan euron infördes. För närvarande löper 96,5 miljoner européer risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning. Det är de som påverkas mest av den omfattande ökningen av priserna på varor och tjänster, de stigande energikostnaderna och den minskade köpkraften.

Det här är bara några av de oroväckande uppgifterna i det [EESK-yttrande](#) som utarbetats av **Felipe Medina Martín** och som antogs vid plenarsessionen i juli.

Energikrisen har en betydande inverkan på den europeiska ekonomin. De höga priserna på energi, råvaror, tjänster och industriprodukter har lett till hög inflation och svagare ekonomisk tillväxt, och har satt starkt tryck på de offentliga finanserna och företagen, vilket undergräver den externa ekonomiska konkurrenskraften.

För att vända denna utveckling påpekar EESK att hushåll och nyckelsektorer (den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin, transporterna, detaljhandeln osv.) bör omfattas av åtgärder för att minska effekterna av de höga energipriserna, och EU-institutionerna uppmanas att inrätta kontrollmekanismer. Den framtida politiken bör vara skräddarsydd, målinriktad och omställningssäker och stödja i synnerhet familjer med lägre inkomst och större svårigheter.

Några nationella priskontrollåtgärder har visat sig vara högst lämpliga för att mildra effekterna på familjebudgeterna av de höga priserna på basprodukter. Till exempel har det "iberiska undantaget" för prissystemet för elmarknaden gjort det möjligt för Spanien och Portugal att sätta ett pristak på gas för elproduktionsanläggningar och att därmed sänka kostnaderna avsevärt. Den tillfälliga sänkningen av mervärdesskatten på el, livsmedel och bränsle i vissa medlemsstater är ett annat exempel. (mp)

EESK efterlyser bättre insättningsgaranti, harmonisering och proportionalitet för att stärka EU:s banksystem

Mot bakgrund av den senaste tidens bankkriser i USA och fallet med Credit Suisse har EESK granskat kommissionens förslag om att reformera ramen för bankkrishantering och insättningsgaranti. Kommittén efterlyser bland annat skydd av mindre och lokala bankers, insättares och skattebetalares intressen och samordning av paketet för bankkrishantering och insättningsgaranti med den framtida reformen av lagstiftningen om statligt stöd.

Det var den spanska regeringen som bad EESK att undersöka frågan och ge politiska rekommendationer till medlagstiftarna och det spanska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd. Kommissionens förslag

om att reformera ramen för bankkrishantering och insättningsgaranti syftar till att ta itu med de kvarstående riskerna i den europeiska banksektorn, gå vidare med fullbordandet av bankunionen och stärka den europeiska inre marknaden i insättarnas och skattebetalarnas intresse.

”EESK tar fasta på vikten av skyndsamhet, flexibilitet och samarbete när det gäller att hantera bankkriser och samtidigt skydda insättarna och skattebetalarna”, kommenterar EESK:s föredragande **Giuseppe Guerini**. ”Kommissionens förslag är ett steg i riktning mot att fullborda bankunionen, vilket är avgörande för att få till stånd en fullständig konsolidering av EU:s finansiella system och minska marknadsfragmenteringen.”

I sitt [yttrande](#) trycker EESK på att det är mycket viktigt att harmonisera insättningsgarantin och bedöma alternativ till resolution och insolvens för att skydda insättarnas intressen och upprätthålla det diversifierade europeiska bankekosystemet. (tk)

EESK:s 65-årsjubileum

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén inrättades 1957 och gavs rådgivande befogenheter för att - genom sina yttranden och många andra slags aktiviteter - kunna göra de europeiska beslutsfattande organen medvetna om det organiserade civila samhällets perspektiv och intressen och därigenom föra EU närmare medborgarna.

Året därpå, dvs. för 65 år sedan, ägde Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs första plenarsession rum. Läs mer om 65-årsjubileet här:

<https://www.eesc.europa.eu/sv/agenda/our-events/events/2023-celebrating-65-years-eesc>.

Översikt över 2022 – nu är vår verksamhetsrapport tillgänglig!

Vad ägnade vi oss åt förra året? Detta kan du läsa om i vår verksamhetsrapport "2022 - A Year in Review". Vilka var förra årets höjdpunkter och viktigaste frågor?

2022 var ett år av dramatiska händelser. Den 24 februari 2022 inledde Ryssland ett oprovocerat krig mot Ukraina. Mot bakgrund av detta angrepp har EESK stött det ukrainska civila samhället genom ett antal yttranden, konferenser och resolutioner. Vi öppnade våra lokaler för ukrainska civilsamhällesorganisationer som är verksamma i Bryssel, och gav dem tillgång till en säker plats där de kan fortsätta sitt arbete och se till att det ukrainska civila samhället håller sig vid liv. Vårt pris till det civila samhället belönade initiativ som hjälper civila som befinner sig i en svår situation till följd av kriget.

Som en reaktion på de ökande energipriserna föreslog EESK en övergripande strategi för energiomställningen, baserad på behovet av en ny energimodell och ett EU som är självförsörjande på energi. Dessutom är investeringar i den gröna och den digitala omställningen viktigare än någonsin, även om EU fortfarande brottas med konsekvenserna av covid-19-pandemin. Kommittén har därför också gett sitt stöd till införandet och genomförandet av de nationella återhämtnings- och resiliensplanerna.

Vill du veta mer? Ladda i så fall ner broschyren via följande länk:

<https://www.eesc.europa.eu/sv/our-work/publications-other-work/publications/2022-year-review>.

NYHETER FRÅN GRUPPERNA

Klimatdiplomati måste vara ett flaggskepp i EU:s utrikespolitik

Av Stefano Mallia, ordförande för Arbetsgivargruppen vid EESK

Naturbränder har rasat i flera länder i södra Europa i sommar, förstört hus och badorter och förvandlat stora skogsområden till förkolnade ödemarker, samtidigt som Slovenien har drabbats av översvämningar. Klimathändelser är inte något nytt fenomen i Europa, men de har ökat i intensitet, både här i Europa och på andra håll. Det råder inget tvivel om att klimatförändringarna gör dessa fenomen allt vanligare och mer extrema.

Med covid-19-pandemin, kriget i Ukraina och den efterföljande energikrisen har insatserna för att motverka klimatförändringarna och inleda en verklig grön omställning i Europa i viss mån hämmats.

Vissa medlemsstater har antagit ett antal åtgärder som de facto försenar utfasningen av utvinningen av fossila bränslen, eller investerar till och med i ny verksamhet av detta slag för att tillgodose sina energibehov. Detta sänder motsägelsefulla budskap, inte bara till Europas befolkning utan även till tredjeländer, som skulle kunna använda detta för att motivera fördröjningar i sina egna omställningar. Allt detta skulle helt klart kunna äventyra årets COP28-toppmöte, där länderna ska nå en överenskommelse om att fasa ut fossila bränslen som släpper ut koldioxid.

Därför måste EU upprätthålla en samstämmig och konsekvent syn på klimatpolitiken. Vi måste leva som vi lär! EU har nyligen intensifierat sitt arbete med klimatdiplomati, vars framgång i hög grad beror på EU:s interna klimatpolitiska beslut, men också på ett effektivt genomförande av den europeiska gröna given. Trots de allt snabbare nya geopolitiska utmaningarna måste EU få djupare insikt i den gröna givens geopolitiska aspekter. Detta kräver en nyskapande, robust och trovärdig strategi för att anpassa EU:s klimatdiplomati till det nuvarande geopolitiska landskapet.

Var börjar vi? Vi vid EESK anser att verktygslådan för klimatdiplomati bör berikas med initiativ som inte bara syftar till att höja klimatambitionerna utan också till att dela med sig av EU:s erfarenheter och ta itu med klimatrelaterade risker.

För att omsätta klimatdiplomatin i praktiken bör vi dra nytta av dess flernivåkaraktär. Att inrätta ett nätverk för civilsamhällesdiplomati skulle kunna vara en utgångspunkt.

När vi går framåt har vi ingen tid att förlora om vi vill undvika irreparabla skador. Klimatdiplomati är förebyggande diplomati. Därför är det uppenbart att det finns ett akut behov av att uppgradera klimatdiplomatin och göra den till flaggskeppet i EU:s yttre förbindelser och utrikespolitik.

Kollektivförhandlingar, demokrati och framtidens arbetsliv: diskussionsfrågor i slutet av sommaren 2023

Av Arbetstagargruppen vid EESK

Kollektivförhandlingar är visserligen en av hörnstenarna i relationerna mellan arbetsmarknadens parter i Europa, men skillnaderna mellan medlemsstaterna är stora, med varierande grad av täckning och skydd av arbetstagarna.

Kollektivförhandlingar är en del av den sociala dialogen, som också är en av prioriteringarna för det spanska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd. Arbetstagargruppen har ett nära samarbete med den spanska regeringen om detta, särskilt genom yttrandena "[Gröna kollektivförhandlingar](#)" och "[Demokrati i arbetslivet](#)", frågor som kommer att diskuteras vid [högnivåevenemanget om social dialog](#) i Santiago de Compostela den 21-22 september 2023, som anordnas av det spanska ordförandeskapet.

Arbetstagargruppen kommer att diskutera vikten av social dialog och kollektivförhandlingar den 20 september och förväntar sig också att få en bättre förståelse av och skapa klarhet om den komplexa bilden av kollektivförhandlingar på EU-nivå genom den studie som gruppen genomför, och som det går att anmäla intresse för fram till den 8 september [här](#).

Låt oss skydda och stärka ungdomars civila samhälle

Av Gruppen för civilsamhällesorganisationer vid EESK

I juli organiserade Gruppen för civilsamhällesorganisationer vid Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och JEF (unga europeiska federalister) Europa tillsammans ett ungdomsseminarium på temat "[Ungdomar under press - att värna ungdomscivilsamhället](#)". Seminariet följde på tidigare webinarier om ungdomars medborgardeltagande, som anordnades av Gruppen för civilsamhällesorganisationer 2021 och 2022.

Under seminariet tog man upp trender inom – och exempel på kränkningar av – ungdomars medborgerliga utrymme i hela Europa, i ett samtal mellan ungdomar och företrädare för institutionerna, bl.a. **dr Sergey Lagodinsky** (ledamot av Europaparlamentet, De

gröna/Europeiska fria alliansen), **Alessia Valentino** (jurist, Europeiska kommissionen) och **Christian Moos** (medlem av Gruppen för civilsamhällesorganisationer och föredragande för EESK:s kommande yttrande om [paketet för försvar av demokratin](#)).

Under evenemanget belystes det brådskande behovet av en samordnad medborgardialog i medlemsstaterna och på EU-nivå, av ökad finansiering av ungdomsorganisationer och av ett inkluderande deltagande för ungdomar generellt. Dessutom betonades behovet av mekanismer för att skydda aktivister, meningsfull uppföljning av ungdomsdialoger och åtgärder mot de ökande restriktionerna för det civila samhällets organisationer. Trots olika infallsvinklar och insikten att det inte finns någon universallösning när det gäller problem i olika medlemsstater, enades deltagarna om att det finns ett akut behov av att värna och stärka ungdomars civila samhälle för att demokratierna ska vara fortsatt livskraftiga.

Läs om alla slutsatser och rekommendationer från seminariet [här](#).

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

EU:s ekopris 2023 – EESK tillkännager finalisterna

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) är stolt över att tillkänna finalisterna, per kategori, för andra upplagan av EU:s ekopris, som anordnas i samarbete med kommissionen och andra partner för att belöna framstående insatser längs den europeiska ekologiska värdekedjan. Vinnarna i respektive kategori kommer att tillkännas den 25 september, i samband med EU:s ekodag, vid en särskild ceremoni med EU:s jordbrukskommissionär Janusz Wojciechowski.

I takt med att den ekologiska omställningen tar fart i hela Europa bevittnar vi hur en mängd anmärkningsvärda initiativ kommer till stånd. Vi har nu avslutat den inledande fasen av utvärderingen och efter en noggrann genomgång av alla inkomna ansökningar är vi nu stolta över att kunna presentera finalisterna i samtliga tre kategorier.

Finalisterna är följande (i alfabetisk ordning):

1. Bästa småföretag eller medelstora företag för bearbetning av ekologiska livsmedel

- [Ekološka kmetija Kukenberger](#), Slovenien, ett mejeriföretag.
- [Fürstenhof GmbH](#), Tyskland, producent av ägg och fjäderfäkött.
- [The Merry Mill](#), Irland, producent av framför allt glutenfritt havre och mjöl.

2. Bästa återförsäljare av ekologiska livsmedel

- [Gut Wulkselde GmbH](#), Tyskland, en butik som säljer egna gårdsprodukter.
- [NaturaSi Ariele Conegliano](#), Italien, en butik som ingår i NaturaSi-nätverket.
- [Valle y Vega Cooperative Agroecológica de Granada](#), Spanien, en butik som drivs av ett jordbrukskooperativ.

3. Bästa ekorestaurang/ekorestaurangverksamhet

- [Biohotel St. Daniel](#), Slovenien, en restaurang som är en del av ett "ekohotel".
- [Luftburg - Kolariks Freizeitbetriebe GmbH](#), Österrike, en familjevänlig restaurang.
- [Trnulja Country Estate](#), Slovenien, en restaurang vid en herrgård.

"EESK har ännu en gång lyckats locka till sig ansökningar av hög kvalitet för dessa priser, tack vare sitt nätverk av organisationer i det civila samhället. Dessa anmärkningsvärda projekt omfattar hela den ekologiska värdekedjan och ger tydliga belägg för att en verklig omställning till mer hållbara och rättvisa livsmedelssystem i praktiken redan pågår. Det är nu viktigt att de politiska beslutsfattarna skapar gynnsamma förutsättningar så att dessa initiativ kan blomstra och bli en förebild för andra regioner", menar **Peter Schmidt**, ordförande för EESK:s sektion för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö (NAT).

Priset lanserades som en del av ett åtagande i kommissionens [handlingsplan för utvecklingen av ekologisk produktion](#) i syfte att belöna framstående insatser längs den ekologiska livsmedelskedjan, från jordbrukare till restaurang. Det belönar de bästa och mest innovativa ekologiska aktörer som hjälper till att minska jordbrukets inverkan på klimatet och miljön, och vars åtgärder kommer att bidra till att förverkliga ambitionerna i från jord till bord-strategin och strategin för biologisk mångfald.

Mer information om kandidaterna, urvalskriterierna och priset i allmänhet finns på [webbplatsen för EU:s ekopris](#) och på [EESK:s webbplats](#). (ks)

Nu tar EESK emot ansökningar om priset till det civila samhället på temat psykisk hälsa

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) har utlyst sitt 14:e pris till det civila samhället, som riktar sig till organisationer i det civila samhället, fysiska personer och privata företag som är registrerade eller bosatta i EU.

Genom att välja **psykisk hälsa** som årets tema kommer EESK att belöna kreativa och innovativa icke vinstdrivande projekt som hjälper enskilda personer med psykisk ohälsa och skapar en miljö som främjar deras psykiska välbefinnande, antingen på individuell nivå eller som en kollektiv insats.

Totalt 50 000 euro kommer att tilldelas högst fem vinnare. **Bidragen ska lämnas in före kl. 10.00 (belgisk tid) den 30 september 2023.** Prisutdelningsceremonin planeras äga rum under EESK:s vecka för det civila samhället våren 2024.

För att kunna få priset måste initiativen eller projekten genomföras i EU. De ska redan ha genomförts eller fortfarande pågå. Bidragen måste omfatta minst ett av de ämnen som anges i behörighetskriterierna i [reglerna för 14:e upplagan av EESK:s pris till det civila samhället](#), som återfinns på EESK:s särskilda [webbsida](#) för priset.

Projekten kan bland annat vara inriktade på att förebygga eller bekämpa arbetsrelaterade psykosociala risker och främja stödjande arbetsplatskulturer. De kan också tillgodose behov avseende psykisk hälsa hos missgynnade grupper och äldre personer, eller främja psykiskt välbefinnande hos barn och ungdomar.

Ansökningarna kan också avse projekt som handlar om samhällsarbete, t.ex. om att ge lokalsamhället egenmakt, skapa nätverk för lokalsamhällets delaktighet och skapa en miljö som främjar psykisk hälsa. Att förbättra kunskaperna om psykisk hälsa och bekämpa den stigmatisering som ofta avskräcker människor från att söka hjälp är också godtagbara teman.

EESK hoppas att priset kommer att hedra och lyfta fram de icke-statliga insatser som hittills gjorts för att hjälpa människor som kämpar med psykisk ohälsa. Det syftar också till att uppmuntra pågående projekt och inspirera till nya, och på så sätt belysa hur sådana projekt kan bidra till att hejda den snabba spridningen av denna tysta epidemi i EU.

Tanken är att priset till det civila samhället, som är ett av EESK:s flaggskeppsinitiativ, ska öka medvetenheten om det civila samhällets enastående bidrag till att skapa en europeisk identitet och medborgaranda och till att främja de gemensamma värden som stärker den europeiska integrationen. Priset kretsar varje år kring ett nytt tema som är särskilt relevant för EU. Några tidigare teman är ungdomar och hjälp till Ukraina, klimatåtgärder och jämställdhet. År 2020 delade EESK ut en engångsutmärkelse: priset för medborgerlig solidaritet, som tillägnades kampen mot covid-19.

Klicka [här](#) för att gå till ansökningsformuläret. (II)

Redaktör

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Medverkande i detta nummer

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Medverkande i detta nummer

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knobloch (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adress

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén
Jacques Delors-byggnaden, Rue Belliard/
Belliardstraat 99, B-1040 Bryssel, Belgien
Tfn +32 25469476
E-post: eescinfo@eesc.europa.eu

EESK info kommer ut nio gånger om året i samband med EESK:s plenarsessioner. EESK info ges ut på 23 språk. EESK info är inte att betrakta som en officiell sammanfattning av EESK:s arbete. För sådan information hänvisar vi till Europeiska unionens officiella tidning eller andra publikationer från kommittén.

Innehållet i EESK info får återges under förutsättning att källan anges och en länk skickas till redaktören.

09/2023